

**De Prima Scribendi Origine Et Vniversa Rei Literariæ
Antiqvitate**

Hugo, Hermann

Antverpiæ, 1617

Cap. XXVI. De notis Sortiariis. Triplicis sunt generis. Sortes è ligno; vnde à κάλος, κληρ[ος], sors. Quid ρα[...]δομάντεια? De pullis literas depascentibus diuinationis adhibitis. Sortitio Iudicum & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71265](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71265)

Vialis tessera (vt eam Lipsius appellat lib. v. De Milit.) quâ iubebantur adornare itinera. Ammianus lib. XXI. *Per tesseram edicto itinere.* & lib. XXI II. *Misâ per Prouinciales numeros expeditionali tessera, cunctos transire iussit Euphratem.* Silius de Asdrubale:

———— *tacitum dat tessera signum:*

Dimisâ in colles pugna siluasq; ferantur

Dispersi. ———

Hospitalis tessera. quâ ostensâ tamquam veteres hospites & amici, in maiorum suorum hospitium posteri accipiebantur, vt definit Stuckius lib. I. Conuiuial. De hac Plautus in Pœnulo:

Deum hospitem ac tesseram mecum fero.

Hac mihi hospitalis tessera cum illo fuit.

Ergo hîc apud me hospitium tibi præbebitur.

quæ eadem ab eodem, & ab interprete Lactantij vocatur *fidei tessera*: à Tertulliano verò *contessera-tio hospitalitatis*, lib. De Præscript. cap. xx. eratque signum, vt Baronius docet Tomo I. Annal. quo Christiani instructi passim ab aliis Christianis hospitium accipiebantur; quod cum hæretici per fraudem imitarentur, sæpè nouis formis & notis mutatum fuit; ac tandem literis commissum, quæ à Patribus Concil. Nicæni, vt docuimus supra, vocatæ sunt literæ Formatæ. Vide Zasium in Leg. I I. ff. De Orig. Iur. & Budæum Leg. Sed etfi. ff. De Iudic.

C A P V T X X V I.

De notis Sortiariis.

SORTIUM notæ, eruditis non sunt ignotæ. Accuratissimè de iis egit Martinus Antonius Del

Del Rio noster, qui vniuersim earum vsum ait fuisse vel ad diuinandum, vel ad diuidendum. Sed meliùs Lessius noster lib. 11. de Iust. cap. 43. Dub. 1 x. addit etiam, ad consulendum. Sunt igitur triplicis generis sortes; Diuinatoriæ, Diuisoriæ, Consultoriæ. Quid sint sortes, quales, è quâ materiâ, describit Lipsius lib. 11. Elect. cap. xii. *Sortes, taleola, aut surculi è ligno fuere, non grandes, quibus litera inscripta siue nota.* Benè de ligno & notis. ita enim Cicero 11. De Diuin. *Perfracto saxo sortes erupisse, in robore insculptas priscarum literarum notas.* & Plautus Casin.

Num ista aut populna fors aut abiegna est tua?

A ligno autem, quod Græcè κέλον, fors dicta est Græcis κλήρο, vt ea voce vsus est Homerus Iliados v 11. ait Iunius lib. 11. Animaduers. cap. v. A notis, fors dicta χαμματιών apud Plutarchum in Fabio, inquit Cælius lib. xxii. cap. xv 11. Vt autem dicam de singulis. Diuinatoriæ, inquit Lessius loco citato, quibus inquisitio fit de rebus futuris. Diuisoriæ, quibus quæritur quid cuique tribuendum, siue illud sit res possessa, siue honor, siue pœna. Consultoriæ, quibus inquiritur Diuinum consilium. Alius cuiusdam generis sortium quoad materiam meminit Tacitus lib. De moribus German. *Virgam, inquit, fructifera arbori decisam, in surculos amputant, eosq; notis quibusdam discretos super candidam vestem temerè ac fortuito spargunt. Mox paterfamilias aut sacerdos precatus deos, cælumq; suspiciens, ter singulos tollit; sublato secundum impressam notam interpretatur, &c.* Fiunt hæc per *παλδομάντεια*, inquit Del Rio. spectant autem vel ad diuinatoriam, vel ad consultoriam.

Huic artificio affinis est ἀλεκτρονομία, quâ certum aliquem locum in quatuor partes æquales describunt, & partibus singulis singulas inscribunt literas; literis singula imponunt grana; tum obseruant quo literarû ordine gallinaceus oscen introductus grana depascatur. Ita Valens Imperator cùm de suo successore quæreret, quia gallinaceus depastus erat grana notata literis Θ. Ε. Ο. Δ. occidi iussit omnes Theodoros, Theodulos, Theodatos: successit tamen illi Theodosius magnus, auctore Zonarâ Tomo 3. Sed hanc pullariam diuinationem non esse ἀλεκτρονομίαν, ut putauit Zonaras, eruditè ex Ammiano ostendit Del Rio, quò Lectorem remitto.

Hucusque de notis sortium Diuinatoriarum. *Diuisoriâ autem sorte*, inquit Del Rio, *Romani olim in Iudicibus legendis, prouinciisq; sortiendis utebantur, nec non in familiâ herciscundâ, in militaribus aliisq; negotiis.* quam ipsi rationem ab Atheniensibus accepere, ut ex Asconio Sigon. lib. 11. de Iudic. cap. x11. docet, ubi iam olim in Areopago coniectis in urnam variis literis sortiebantur, testibus Luciano, Demosthene, Scholiaste Aristophanis, Cælio libro XXI. cap. xvi1. & Sigon. lib. 11. De Repub. Atheniensium. Neq; verò Iudices tantum, sed & athletæ quoque suos aduersarios literariâ sortitione constituiebant, ut scribit idem Lucianus. quod & Syracusanos fecisse, in iis sortiendis qui concionem essent habituri ex Plutarchi Problem. docet Cælius lib. XXI. cap. xv11. Indeque Dionysium, cùm fortè literam μ esset sortitus, acri scommate vocatum μωρόλογον, retorsisse; Monarcha ero.

Qui

Qui autem plura volet de variâ gentium fortitione per literas, legat Adrianum Iunium libro 11. Animaduers. cap. v.

Denique Consultoriæ sortes, quibus consilium exquiritur, vsui sunt subinde sine peccato etiam inter Christianos. quando, verbi gratiâ, quæritur in militiâ, cuius nationis miles primus facturus sit impressionem: item tempore pestis, quis Sacerdos mansurus sit inter pestiferos, vt faciendum esse scribit diuus Augustinus epistolâ CLXXX.

CAPVT XXVII.

De notis Grammaticorum.

GRAMMATICORVM notas vniuersim appello **G**accentus, seu *περὸς ὁδία*, notas item sententiarum, quas Græci *σημαὶ καὶ δέσεις*, Latini *posituras*, quia punctis positis adnotantur, appellant; auctore Isidoro lib. 1. cap. XIX. De his Nicanor Grammaticus librum scripsit, ideoque dictus *σηματίας*; auctore Eustathio. Scripsit & Diomedes diligenter libro secundo maximè de notis distinctionum, de quibus accuratè quoque I. Lipsius epistolâ ad Hubertum Audeantium: omnium verò absolutissimè vir clarissimus Erycius Puteanus in Faculâ, vt appellat, *Distinctionum*; quam ego non ab alio quàm illo sole eram speraturus. Omnem autem distinctionem notis factam, Græci vocant *διάστιχον* seu *διαστολίω*: & *κατασίζω*, notis distingo, in Epist. Basilij ad Notarium suum: *ἀστὴν τοῦ ἁγίου*, ager non notatus cippo, apud Pollucem.